

Vi skal alle være 'Lysbønder'

- bæredygtige fællesskaber kræver indre væredygtighed

Debatartikel af Thorkild Olsen, oktober 2024

Hvad har vi egentlig gang i? Det er godt nok fra et egensindigt sted, jeg bruger termen 'vi'. Det til trods for, at jeg har udlevet mine ideer om bæredygtighed på en meget københavnsk (Vesterbro) facon. I ved. Med fokus på forbrug og affald. Økologiske varer fra Superbrugsen. Næsten ingen kød. Delebilsordning. Gerne el-biler forstås. Og sortering af affald i 7 forskellige containere. Med tilføjelsen, at jeg faktisk fører et dobbelt bogholderi. Valgte at tage fly til OL i Paris, selvom det hedder sig i min familie, at flyrejser er rationeret. Køber skjorter online som kommer i pakker langvejs fra. Med alt for meget emballage.

Men jeg har i udgangspunktet været ganske tilfreds med mig selv. Lige indtil nu. Mødet med en temmelig nørdet jordbrugsfaglig bog 'Lysbønder – Samtaler om genopbygningen af jorden i Danmark' af Sofie Isager Ahl og Sille Skovgaard har været en decideret glidende tackling på min selvforståelse. En påmindelse om, at man let ender med at blive selvtilfreds, når man kører rundt i en el-bil uden egentlig at gøre den store forskel. At der er overhængende risiko for, at man bygger et værn op for de reelle udfordringer og behov. Bestræbelsen på at udleve det bæredygtige liv er ikke i sig selv bæredygtigt. Økologi er bedre end ingenting, men slet ikke nok. Glæden ved at køre i el-bilen slører blikket for selve det forhold, at der er for mange biler på vejene. Smilet på læben stivner ved papcontaineren, når man indser, at flere pakker med skjorter er et billede på overforbrug.

Verden har brug for lysbønder, der ikke bare tager, men giver tilbage. Som genopbygger jorden i en dyb forståelse af, hvordan vi er forbundet med alt i et fletværk af energi. Af lys. Dråber af lys, der forbinder os, som teaterkollektivet Sort Samvittighed udtrykker det i Sort samvittighed #4. Med tanken om lysbønderne bliver det muligt at sætte sig ind i, hvordan respekten for alt levende har dybe konsekvenser for de jordbrugspionerer, der forsøger sig frem med regenerative metoder. Det er jeg ikke i tvivl om efter besøget på Mosegården i sommers. Mosegården dyrker grøntsager, krydderurter og salat i samspil med den jord, som de bor på. I deres terminologi handler det om at styrke humuslaget i jorden. Lysbønderne taler om at de kan høre marken synge. Det kræver et nærvær og en indsats på jordens præmisser, med de planter, der trives her i landet. At man kan leve underlagt vejrets luner og i skæbnefælleskab med de sultne væsener i økosystemet, der som vi, forsøger at finde maden, hvor den gror. At være lysbonde er en livsform. Det er mennesker, der sammen med en masse faglighed og udveksling af viden om

dyrkningsmetoder, udvikler en særegen fornemmelse for, hvad planten har brug for. Kan høre, hvad træet siger. Og mærke plantens reaktion.

Tilbage til ordet 'vi'. For med det in mente, handler det ikke om, hvorvidt jeg taler på manges vegne eller ikke. Det handler om, at vi må søge fællesskabet. Opgaven kalder på, at vi gør det sammen. Mosegården er bare ét sådant eksempel. Og lad det bare tjene som et eksemplarisk et af slagsen, hvor byens folk dukker op på marken for at hjælpe.

Jeg er ikke jordbruger. Jeg bor i byen og arbejder i organisationer med ledelse, samarbejde og kommunikation. Jeg har købt en andel i Mosegården, som manifesterer sig som grøntsager, der har ændret min forståelse af livretter fuldstændigt. Det er i sig selv virkelig dejligt. Men jeg kan ikke lade være med at tænke, at vi alle skal være *lysbønder*. Forstå den dybe forbundethed i energi. Respekten for alt levende. Forstå hvordan denne respekt sætter sig som en selvrespekt. Som stimulerer vores responsivitet. Vores evne til at mærke os selv og åbne os for, hvad vores medmennesker har brug for. Gøre ligesom jordbrugs pionererne. Prøve os frem i udviklingen af resonansfællesskaber, der gør op med de mest glubske vækstdogmer. Så vi sammen kan erfare nye former for velfærd. Ydre bæredygtighed funderet i en indre væredygtighed. Startende med et resonant forhold til sig selv, hvor der gives plads til de små tings lykke. Det, du kan ha' i hånden. Det, du elsker at lave. Stedet, der får smilet frem på dit ansigt. Råvarer, der bare smager af mening.

Herfra. Fra det, der er dit særlige, kærlige ståsted kan vi sammen skabe fællesskaber, hvor det samlede energiregnskab går i plus. Hvor vi ikke, hver især, brænder ud eller brænder jorden af. Jorden kalder akut på sådanne bæredygtige fællesskaber. Menneskene kalder på resonansfællesskaber. Skoven kalder på respekt. Insekterne på mere plads. Marken fortæller, at den er levende, og det er gør ondt at blive pløjet. At blive skåret i. De få insekter minder os om, at uden vildniset er vi fortabte. Ligesom fiskene, der gisper efter vejret. Vejret går helt amok. Jeg selv er lidt i chok, men vi vælger at bevare håbet.

Forlag Venire (2024)

www.villavenire.dk